

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 20. jūnijā
(OR. en)

11382/24

SOC 489
EMPL 295
ECOFIN 735

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	11066/24
Temats:	Padomes secinājumi par darba tirgus, prasmju un sociālās politikas lomu noturīgām ekonomikām

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par minēto tematu, kurus Padome (*EPSCO*) apstiprināja 2024. gada 20. jūnija sanāksmē.

Padomes secinājumi par darba tirgus, prasmju un sociālās politikas lomu noturīgām ekonomikām

Padomes secinājumi

1. UZSVEROT Eiropadomes 2024. gada 17. un 18. aprīļa secinājumus, kuros atgādināts, ka ir jānodrošina integrēta pieeja visās politikas jomās, lai palielinātu produktivitāti, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi Savienībā. UZSVEROT, ka, aicinot uz jaunu Eiropas konkurētspējas kursu, Eiropadome identificēja kvalitatīvu darbvietu veicināšanu kā vienu no galvenajiem virzītājspēkiem Eiropas konkurētspējas uzlabošanā, īpaši ar pastiprinātu sociālo dialogu paātrinot 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanu attiecībā uz lielāku līdzdalību darba tirgū, pārkvalifikāciju / prasmju pilnveidi un mūžizglītību, novēršot prasmju un darbaspēka trūkumu, ņemot vērā plašākas demogrāfiskās tendences, tostarp talantu mobilitāti uz Eiropas Savienību un tās iekšienē, un nodrošinot vienlīdzīgas iespējas. ŅEMOT VĒRĀ augsta līmeņa ziņojumu “Daudz vairāk nekā tirgus”, kurā uzsvērts, ka vienotā tirgus turpmāka attīstība var būt sekmīga tikai tad, ja tā ietver patiesu sociālo dimensiju atbilstīgi Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem. ŅEMOT VĒRĀ 9. kohēzijas ziņojuma konstatējumus, kuros norādīts, cik svarīgi ir nodrošināt pienācīgu cilvēkkapitālu reģioniem, lai tie varētu atraisīt savu potenciālu un tādējādi vēl vairāk stiprināt vienoto tirgu.

2. ATKĀRTOTI APSTIPRINOT, ka virzība uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu, – pienācīgi ņemot vērā attiecīgās kompetences un subsidiaritātes un proporcionalitātes principus, – pašreizējo un nākotnes izaicinājumu kontekstā var sekmēt vienotā tirgus labāku darbību, vienlaikus veicinot augšupēju sociālo konvergenci Savienībā. Šajā sakarā ATGĀDINOT Padomes apstiprināto Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu par Savienības turpmākajām politikas prioritātēm attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāru ¹.
3. UZSVEROT cilvēku labbūtības un ekonomikas izaugsmes savstarpēji pastiprinošo raksturu. UZSVEROT, cik svarīgas ir reformas un investīcijas darba tirgus, prasmju un sociālās politikas jomā, lai papildus sociālo mērķu sasniegšanai veicinātu ekonomikas izaugsmi, jo īpaši, pateicoties to ietekmei uz cilvēkkapitālu un produktivitāti, tostarp, izmantojot spēcīgāku inovācijas jaudu un jauno tehnoloģiju un/vai pieejamā darbaspēka ātrāku asimilāciju.
4. Šajā sakarā UZSVEROT, ka diskusijās Nodarbinātības komitejā un Sociālās aizsardzības komitejā ² jo īpaši ir norādīts uz politikas virzieniem, ar ko pievēršas prasmju trūkumam un neatbilstībai (ar prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju un mūžizglītību) un palielina dalību darba tirgū (ar aktīvu darba tirgus politiku, labi strukturētām nodokļu un pabalstu sistēmām, agrīnās pirmsskolas izglītības un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu sniegšanu un aktīvu iekļaušanas un līdztiesības politiku), jo tām varētu būt spēcīgāka ekonomiskā ietekme ilgtermiņā. UZSVEROT, ka politika ar darbu saistītu slimību profilaksei un darba ņēmēju reintegrācijai darba tirgū pēc slimības epizodes (izmantojot veselības aprūpes politiku, tostarp attiecībā uz psihoemocionālo veselību), var samazināt nenodarbinātības un slimības izmaksas un palielināt darbaspēka produktivitāti. ATGĀDINOT, ka dažas sociālās politikas jomas arī var atbalstīt makroekonomikas stabilizāciju, būtiski mazinot sociālos riskus un turpmākus sociālos izdevumus, kas saistīti ar bezdarbības izmaksām (ar saīsināta darba laika shēmām, labi funkcionējošiem sociālās drošības tīkliem un sociālās aizsardzības sistēmām, kā arī adekvātu minimālo ienākumu shēmām).

¹ Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinums “Savienības turpmākās politikas prioritātes attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāru”, ko Padome apstiprināja 2024. gada 11. martā (dok. 7635/24).

² Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinums par tematu “Sociālo investīciju pievienotā vērtība un EPSCO padomes *filière* loma Eiropas pusgada pārvaldībā”, 2023. gada novembris (dok. 15418/2/23 REV 2).

5. UZSVEROT, ka labi izstrādāta darba tirgus, prasmju un sociālā politika, ar ko īsteno Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus, var atbalstīt gan ekonomiskus, gan sociālus mērķus. UZSVEROT, ka papildus augšupējai sociālajai konverģencei dažas nodarbinātības, prasmju un sociālās jomas problēmas var radīt kavēkļus ekonomikas izaugsmes potenciālam un konkurētspējai. UZSVEROT nepieciešamību pēc vērienīgiem pasākumiem, ko īsteno, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu un kompetenču sadalījumu, nolūkā risināt pastāvīgi augstā darbaspēka un prasmju trūkuma līmeņa problēmu, pievērsties strukturālajiem šķēršļiem, kas eksistē nepietiekami pārstāvēto grupu un no darba tirgus vistālāk esošo personu pilnīgai integrācijai tajā, nabadzības un sociālās atstumtības riskiem un sociālās aizsardzības un iekļaušanas sistēmu modernizācijai, tostarp zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabiedrības novecošanas kontekstā. Vienlaikus ATGĀDINOT, ka ir jāņem vērā konteksts dažādās valstīs, sociālo partneru loma un autonomija, kā arī tas, cik svarīgi ir uzlabot publisko izdevumu efektivitāti un kvalitāti.
6. Šajā kontekstā vēlreiz APSTIPRINOT, ka integrēta pieeja visās politikas jomās var veicināt politikas saskaņotību, tostarp saistībā ar Eiropas pusgadu. ATZINĪGI VĒRTĒJOT politikas debates Padomē 2024. gada 12. martā par tematu “Sociālās investīcijas un reformas noturīgai ekonomikai”, kas ļāva ekonomikas un finanšu ministriem un nodarbinātības un sociālo lietu ministriem apsvērt mijiedarbību starp darba tirgu, prasmēm un sociālo politiku, ekonomikas izaugsmi un fiskālo ilgtspēju, neskarot ekonomikas pārvaldības sistēmas īstenošanu.

7. PASVĪTROJOT, ka ir jāuzlabo uz pierādījumiem balstīta politikas veidošana, lai pilnībā aptvertu nodarbinātības, prasmju un sociālās politikas ietekmi uz ekonomikas izaugsmi, kā arī ekonomikas politikas iespējamo ietekmi uz dalību darba tirgū, nabadzību, sociālo atstumtību un nevienlīdzību. ATGĀDINOT, ka, neraugoties uz progresu metodikas un datu pieejamības jomā, darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ekonomiskās ietekmes izvērtēšana joprojām rada problēmas, piemēram, dalībvalstīs, kurās ir liels pārrobežu darba ņēmēju īpatsvars. UZSVEROT jo īpaši, ka ekonomiskā ietekme ir atkarīga no politikas pasākumu struktūras (piemēram, ilguma), kontekstuālām iezīmēm (piemēram, laika aspekti un konkrētais teritoriālais konteksts), kā arī no citiem vienlaicīgiem politikas pasākumiem, kas būtu jāņem vērā. ATZĪSTOT, ka dalībvalstīs ir atšķirīgi valstij specifiskie apstākļi, tiesiskais regulējums un administratīvās spējas, jo īpaši specializēti cilvēkresursi, lai sistemātiski veiktu *ex ante*, *ex post* un pastāvīgus novērtējumus, tostarp attiecībā uz progresīvu metodiku izmantošanu un pietiekamu un uzticamu administratīvo datu vākšanu un izmantošanu šādu izvērtējumu vajadzībām. Šajā sakarā ATGĀDINOT, cik svarīgi ir izmantot administratīvos datus un ES un valstu statistikas savlaicīgumu un detalizācijas pakāpi, tostarp, nodrošinot sadalījumu pēc dzimuma.
8. ATZĪSTOT Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas izstrādātos brīvprātīgos pamatprincipus ES dalībvalstīm, saskaņā ar kuriem izvērtēt reformu un investīciju ekonomisko ietekmi darba tirgus, prasmju un sociālās politikas jomās un kuru mērķis ir apzināt galvenās iezīmes un veicināt savstarpēju izpratni par metodiskajām pieejām un modelēšanas metodēm, izvērtējumu laikposmu, politiku papildināmību metodiskajā pieejā, jau esošu rādītāju pieejamību, statistikas režīmus un piekļuvi datiem, ņemot vērā to iespējamo turpmāko attīstību, kā arī pārredzamības/izplatīšanas stratēģijas.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME aicina dalībvalstis:

9. Apsvērt nepieciešamību stiprināt to spēju vajadzības gadījumā veikt regulārus darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ietekmes novērtējumus, vidusposma un *ex post* izvērtējumus, proti, novērtējot to ietekmi uz nodarbinātību, prasmēm un sociālajiem rezultātiem, kā arī uz ekonomikas izaugsmi, konkurētspēju un produktivitāti. Izmantot esošo finansējumu un tehnisko atbalstu, kas pieejams Savienības līmenī, lai uzlabotu to administratīvo spēju veikt politikas izvērtējumus.
10. Attiecīgā gadījumā apsvērt iepriekš minēto brīvprātīgo pamatprincipu izmantošanu, kad tiek izstrādāta valsts politika nolūkā īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principus.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME AICINA Eiropas Komisiju:

11. Sadarbībā ar dalībvalstīm turpināt darbu, jo īpaši attiecībā uz metodēm un paņēmieniem darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ekonomiskās ietekmes mērīšanai, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar citām starptautiskām organizācijām un attiecīgām ieinteresētajām personām, tostarp, veicinot savstarpēju mācīšanos starp dalībvalstīm un apsverot iespēju izveidot zināšanu centru, lai turpinātu darbu, kas sākts ES Padomes Spānijas un Beļģijas prezidentūru laikā. Šāds zināšanu centrs tiktu veidots tā, lai līdz minimumam samazinātu iespējamo administratīvo slogu dalībvalstīm, izmantojot esošos zināšanu avotus. Apspriesties ar Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju par zināšanu centra struktūru un pilnvarām.
12. Pārdomāt, kā palīdzēt dalībvalstīm vēl vairāk uzlabot kvalitatīvu sociālekonomisko datu sagatavošanu un izmantošanu valsts pārvaldē.
13. Sadarbībā ar dalībvalstīm turpināt uzlabot sociālo rādītāju savlaicīgumu un pieejamību Savienības līmenī (arī Eiropas Statistikas sistēmas ietvaros), tostarp, turpinot darbu pie ātrām aplēsēm, lai samazinātu laika nobīdi nabadzības un nevienlīdzības tendenču novērtēšanā, un apsvērt, kā palīdzēt dalībvalstīm uzlabot piekļuvi administratīvajiem datiem politikas izvērtēšanas un ietekmes novērtējuma nolūkos, vienlaikus nodrošinot personas datu aizsardzību.

14. Apsvērt, kā uzlabot tehnisko atbalstu, kas dalībvalstīm pēc pieprasījuma pieejams Savienības līmenī, jo īpaši, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu (*TSI*), lai atvieglotu darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ekonomiskās ietekmes izvērtējumus, tostarp distributīvās ietekmes novērtējumus.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME aicina Eiropas Komisiju, Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju:

15. Turpināt darbu pie darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ekonomiskās ietekmes izvērtēšanas, lai atvieglotu dalībvalstu veiktos politikas izvērtējumus un ietekmes novērtējumus, par pamatu ņemot iepriekš minētos brīvprātīgos pamatprincipus un apsverot metodiskos pilnveidojumus un progresu datu pieejamības jomā nākotnē.
16. Uzlabot savstarpējas mācīšanās iespējas, tostarp, uzaicinot attiecīgus ekspertus, lai vēl vairāk uzlabotu kopīgu izpratni par to, kā labāk novērtēt darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ekonomisko ietekmi, un apmainīties ar attiecīgiem valsts līmeņa piemēriem.
17. Saskaņā ar savām attiecīgajām kompetencēm Eiropas pusgada satvarā – turpināt uzraudzīt dalībvalstu īstenotās darba tirgus, prasmju un sociālās politikas ietekmi, atbalstot Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu un augšupēju sociālo konvergenci.

Atsauces

Eiropadomes secinājumi, 2024. gada 17. un 18. oktobris;

augsta līmeņa ziņojums “*Much More Than a Market*”, autors *Enrico Letta*, 2024. gada aprīlis;

Devītais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, Eiropas Komisija, 2024. gada marts;

Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinums “Savienības turpmākās politikas prioritātes attiecībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāru”, 2024. gada marts (dok. 7635/24).

Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas atzinums par tematu “Sociālo investīciju pievienotā vērtība un *EPSCO* padomes *filière* loma Eiropas pusgada pārvaldībā”, 2023. gada novembris (dok. 15418/2/23 REV 2);

Brīvprātīgi pamatprincipi ES dalībvalstīm, lai izvērtētu reformu un sociālo investīciju darba tirgus, prasmju un sociālās politikas jomās ekonomisko ietekmi (dok. 10779/24)
